

Tokiko och Hans Frode på slottet

Under sommaren får Borgholms slott en internationell konstattraktion i nivå med dem som bjöds under de numera klassiska glastriennialerna, om än begränsad till två utställare. New Yorkbase-erade Gärdslösaborna från Söttra, Tokiko och Hans Frode, ställer fram till mitten av augusti ut verk i Drabant-salen med angränsande rum, däribland Jungfrutornet.

BORGHOLMS SLOTT. Det äkta paret Frode har mutat in var sin nisch i sin konstutövning. Tokiko Frode arbetar i 1 i origamiteknik, alltså papper – när hon inte är silversmed, men det är hon inte i den aktuella utställningen. Hans Frode arbetar i hårda material: glas, trä. Det är måleri med applikationer i glas, motiven ställben med utblick mot landskapet utanför rummet. Ramarna är breda med panna, återanvända och komna till heders på ett helt nytt sätt. Och framför allt: Hans Frode arbetar med neonljus som överraskande effekt. Man har för honom myntat begreppet neonism, en språklig lek bestående i kombinationen av den använda ädelgasen och det nya i metoden.

För att slippa skriva något sämre gör jag som jag kanske gjorde förra gången jag skrev om Hans Frode, det var i samband med hans utställning i Ottenby Konstmagasin för några år sedan. Jag citerar några kloka ord av Gunnell Holmér om honom.

Hans Frode är konstnären, som vågar kombinera olika material och tekniker. På glasskivor monterade i gamla träramar målar han motiv, som förstärks av applicerade glastaljer. Tack vare sådana tillägg får tavlorna både djup- och reliefverkan, och genom bakomliggande neonljus i olika färger understryker effekterna. I kompositionerna återfinns ofta skrivna ledtrådar för tolkningen, men tanken är ändå att bilderna i första hand ska egga betraktarens egen fantasi. Ramarna blir fönster till andra världar, öppningar till tankarnas flykt i tid och rum.

Så längt Gunnell Holmér, Växjö. Denna gång har Hans Frode tagit fasta på

fönstret som metafor och kallat sin del av utställningen "Fönster till världen". Många av hans utställda verk har följaktligen ett fönster i sig som vetter mot någon annan del av tillvaron. Och neonet har inte spelat ut sin tekniska roll, säger han. LED-ljus har bara halva hållbarhetstiden.

I den vackra utställningskatalogen ger Frode en historisk exposé över konstens utveckling under mottot att konsten är ett fönster ut i den omgivande verkligheten, hos honom själv realiserat med fönster som är på samma gång konkret förnimbara och samtidigt metaforiskt abstrakta.

Tokiko Frode arbetar också – med metafor, dock inte ut mot verkligheten som maken Hans, utan inåt mot inblicken i det egna jagets villkor, livsupplevelsen, kraften i det egna luttrandet, trivialt uttryckt strävan att "bli en bättre människa". Hon skriver i sin del av utställningskatalogen om de identitetskriser hon genomlidit sedan hon lämnade Japan för 20-talet år sedan, kriser beroende på kulturkrockar och sociala förväntningar. Trygghet säger hon sig ha funnit i origamin, konsten att vika och arrangera papper. Särskilt tranan som traditionellt japanska symbol för fred och välstånd använder hon, nära nog som besvärjelse i stället att bekämpa de egna negativa tankarna, i strövan att bryta igenom till ljuset.

I Jungfrutornet har hon arrangerat en stor mängd små origamivikta papperstranor i strångr från golvtill tak, en måligt bild av denna strävan mot det högre, mot ljuset. En lång serie av origambilder kallar

Bönen är ett viktigt inslag i Tokiko Froles konstnärliga uttrycksvärld. Denna uppåtskrivande origamikapete, bestående av en mängd vikta tranor, har följdräkligt namnet "The Prayer", Bönen.

FOTO ANDERS MARELL

hon "The Prayer", Bönen, också de uppåtskrivande i slingor och vindinglar. Begreppet "Wishes", Önskingar, styr också Tokiko Froles konstvärld. Om man inte formulerar sina mål i form av önskingar kommer man ingen vart, de måste uttalas.

Som en särskild honnör till staden Borgholms 200-årsfirande har hon med stor möda i papper tillverkat, målat och lackat 200 ekoxar i något övernaturlig storlek, alla numrerade och till salu.

Paret Frode må arbeta i vitt skilda material och uttrycka sig på helt obesläktade sätt, men de har den totala medvetenheten om livets villkor gemensamt och också om metaforen som en nödvändig och op-

Några av Tokiko Froles 200 ekbockar i papper, var och en symboliserande ett av staden Borgholms 200 år. Den japanska skriften representerar olika önskingar, Wishes.

timistisk metod att nå nya insikter. Dessutom är båda totalt professionella i sin konstutövning.

ANDERS MARELL

Hans Frode, "Bodegra". Blandteknik. 2015